

TILVÆKST Grovfoder nr. 10, 3. maj 2024

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i majs
- Aktuelt vedr. våde marker og såbed
- Er der udvasket kvælstof fra dine marker?
- **Regler og tilskud**
- Kontroller din kvittering fra fællesskema

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Peter Siebert og planterådgiver Thomas Harbo

Majssåningen er ligesom al anden afgrødetablering også udfordret på føret i marken. Vejret er stadig en udfordring dog med højere temperaturer og en svingende vejrudsigt.

Jordtemperatur

Den seneste uge har budt på høje temperaturer, og det har også afspejlet sig i jordtemperaturen, som mange steder er godt over de anbefalede 8 °C ved såning. Hvis føret i marken er til det, kan majsen fint sås nu, dog helst ikke forud for en våd og kold periode. Følg derfor vejrudsigten tæt.

Figur 1 Jordtemperatur. Aktuelt temperatur den 30. april, og femdøgnsprognose for Agerbæk, Herning og Ribe (Kilde: SEGES)

Ukrudtsbekæmpelse før fremspiring – T0-sprøjtning

I perioden fra såning til fremspiring bør du overveje muligheden for en ukrudtsbekæmpelse med DFF/Legacy 500 SC og/eller glyphosat før fremspiring (T0-sprøjtning). Hvorvidt det er en god idé med en sprøjtning før fremspiring, afhænger særligt af hvilke ukrudtsarter, der findes i marken, og om der er særlige "problemarter" imellem. Har du erfaringsmæssigt problemer med ærenpris-arter og storke- og hejrenæb, er det ofte den rigtige beslutning med en sprøjtning inden fremspiring.

I perioden fra såning til fremspiring bør du overveje muligheden for en ukrudtsbekæmpelse med DFF/Legacy 500 SC og/eller glyphosat før fremspiring (T0-sprøjtning). Hvorvidt det er en god idé med en sprøjtning før fremspiring,

afhænger særligt af hvilke ukrudtsarter, der findes i marken, og om der er særlige "problemarter" imellem. Har du erfaringsmæssigt problemer med ærenpris-arter og storke- og hejrenæb, er det ofte den rigtige beslutning med en sprøjtning inden fremspiring.

Billede 1 Tæt bestand af ærenpris i majs. Her burde der have været anvendt DFF/Legacy 500 SC inden fremspiring (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Med den aktuelle forhold i marken, fugtig jord og høj temperatur, kan du forvente en hurtig fremspiring af majs – måske på 4-5 dage, og er såbeddet først gjort klar lige inden såning, vil der næppe være fremspiret meget ukrudt, inden majs er oppe. Er forholdene stadig sådan, når du sår, skal du ikke afvente fremspiring af ukrudt, men derimod få udført T0-sprøjtningen med DFF/Legacy 500 SC senest på fjerde dag efter såning. DFF og Legacy 500 SC er identiske produkter, og udover de to nævnte findes der også andre kopi-produkter med samme indhold. Det er dog kun DFF og Legacy 500 SC, som har en godkendelse til mindre anvendelse i majs før fremspiring.

Du får den bedste effekt af DFF/Legacy 500 SC, når behandlingen først sker, når jorden lige har fået tid til at "sætte sig" efter såbedstilberedningen. Har du anvendt en tromle til at gøre såbeddet færdig med, eller er der faldet nedbør lige efter såning, kan du behandle umiddelbart efter såning, men i andre tilfælde bør du vente et par dage med behandlingen. Under tørre forhold må du forvente en lidt lavere effekt.

Hvis du anvender DFF eller Legacy 500 SC, skal du vedlægge dokumentation for godkendelsen til den mindre anvendelse i din sprøjtejournal. Du finder godkendelsen for DFF/Legacy 500 SC her. Bemærk endvidere, at det kun er tilladt at anvende DFF/Legacy 500 SC, når der er problemer med ærenprisarter.

I 2024 sæsonen er det vigtigt at være opmærksom på at der er kommet en del nye varianter af kendte glyphosat-produkter på markedet grundet flere mindre ændringer i godkendelserne. Vær derfor opmærksom på at de fleste glyphosat-produkter maks. må bruges én gang per sæson. Det betyder, at hvis du allerede har anvendt glyphosat-produktet til nedvisning af stub, må du ikke bruge det samme produkt igen. Det er tilladt at bruge et andet glyphosat-produkt.

Desuden er der dosis-afhængig afstand til §3-arealer, for nogle produkter også afstand til vandmiljø, og – for de fleste produkters vedkommende – krav om 2 meter afstand til veje, boliger, institutioner m.v.

Myndighederne har desværre ikke benyttet lejligheden, nu da alle glyphosat-produkter alligevel skulle have ny godkendelse, til at ensrette godkendelser og etiketter, så du er nødt til at nærlæse etiketten på det aktuelle produkt for at se, hvad der gælder.

I marker med hyppig majsdyrkning, hvor både ærenprisarter og alm. hanespore er et problem, kan sprøjtningen med DFF/Legacy 500 SC medvirke til, at den første sprøjtning efter fremspiring (T1) kan udsættes lidt, således at der vil være en større fremspiring af alm. hanespore. Dermed kan effekten på den første fremspiring af alm. hanespore alt andet lige forbedres i forhold til en T1-sprøjtning udført til normal tid, hvor det ofte er fremspiringen af ærenpris-arter, der afgør, hvornår sprøjtningen skal udføres.

Mange har gjort sig erfaringer med at bruge en glyphosat-sprøjtning før fremspring af majs. Erfaringerne viser dog, at det slet ikke er i alle tilfælde, at der kan spares en af de normale to sprøjtninger i majs. Under kølige forhold er der som oftest fremspiret ukrudt, før majs kommer op, mens der under lune forhold, hvor majs kommer hurtigt op, mindst skal være fire til seks dage fra såbedstilberedning til såning, før der er så megen ukrudtsfremspiring, inden majs kommer op, at det kan berettigg den ekstra sprøjtning med glyphosat. Har du derfor ingen problemer med de før nævnte ukrudtsarter, bør du overveje, om du vinder noget ved den ekstra sprøjtning med glyphosat før fremspiring. Omvendt, bør du ved kendskab til problemarter, indtænke glyphosat- og DFF/Legacy 500 SC-sprøjtningen som en ekstra hjælp til at ramme de vanskeligt bekæmpelige ukrudtsarter, hvor de normale to sprøjtninger erfaringsmæssigt kan have svært ved at give den ønskede effekt.

Tabel 1 Løsninger til ukrudtsbekæmpelse i majs inden afgrødens fremspiring

Ukrudtsbestand	Middel	Dosis [kg.L/ha]	Afstand til [m]			Bemærkninger
			§3	Vandmiljø	Veje, beboelse m.v.	
Ærenpris-arter	DFF	0,05-0,07	--	10	--	INDEN afgrødens fremspiring
	Legacy 500 SC	0,05-0,07	--	10	--	
Storke- og hejrenæb	Roundup PowerMax XXL ¹⁾ (720 g/kg)	0,5-0,85	5/10/20	--	2	INDEN afgrødens fremspiring
	Roundup Flex 450 ¹⁾ (450 g/L)	0,8-1,33	5/10/20	2		
	Roundup Flex XXL ¹⁾ (480 g/L)	0,75-1,25	5/10/20	-	2	
	Roundup XXL ¹⁾ (360 g/L)	1,0-1,7	5/10/20	-	2	

1) Må kun anvendes én gang pr. sæson.

Har du foderroer, hestebønner eller ærter i sædskiftet?

Har du majs i en mark, hvor du i næste vækstsæson skal dyrke foderroer, hestebønner, ærter m.fl., må du ikke anvende aktivstoffet mesotrion i år. Det omfatter produkter som Tocalis, Callisto, Evolya, Starship Max m.fl. For at få en tilstrækkelig god effekt på æresprisarter er du derfor nødt til at udføre sprøjtningen med DFF/Legacy 500 SC inden majsens fremspiring. Jeg vil i den situation anbefale, at du anvender en høj dosis på 0,07- max. 0,075 L/ha. Ingen af de øvrige godkendte midler i majs har nogen nævneværdig effekt mod ærenpris.

Aktuelt vedr. våde marker og såbed

Af planterådgiver Thomas Harbo

De fleste er i løbet af denne uge kommen i gang med forårsarbejdet i marken, men der er stadig udfordringer med at køre alle steder, og i de fleste marker er der pletter, som ikke kan bære maskinerne. Men nu tørrer det hurtigt op.

Har du pløjet noget, som ikke er for godt tjenligt, kan det måske nok se acceptabelt ud på overfladen, men alligevel være vådt og tungt nedeunder. Sådant et såbed kan ikke holde til tung færdsel og kan blive meget kompakt, og du risikerer, at afgrøden, uanset om det er korn eller majs, ikke spirer eller etablerer sig tilfredsstillende. Særligt foragre er meget udsatte for at blive alt for kompakte. Har du muligheden, bør du derfor vente med at pløje og tilså foragrene til sidst. Flere har allerede kontaktet os om dårlig fremspiring på tilkørte foragre.

Du skal også være varsom med tromling af for våde marker. Ved forhold som beskrevet ovenfor kan en tromling også klemme jorden så meget, at det giver kompakt jord, dårlig afdræning ved kraftig regn og dårligt luftskifte så planterne kvæles. Jordtemperaturen er høj, så korn og majs spirer hurtigt. Du skal derfor også være påpasselig med at udsætte trolmning ret lang tid efter såning. Fra topspiren begynder at bryde frem og indtil kornet står med tre blade, er der risiko for at spiren knækker af ved færdsel og tromling af marken, hvilket giver varige skader på afgrøden. Det kan være bedre at udsætte tromling indtil kornets firebladstadium.

Er der udvasket kvælstof fra dine marker?

Af planterådgiver Thomas Harbo

Det store nedbørsoverskud har medført betydelig risiko for tab af kvælstof fra husdyrgødning udbragt i februar og marts.

Stor risiko for tab af kvælstof

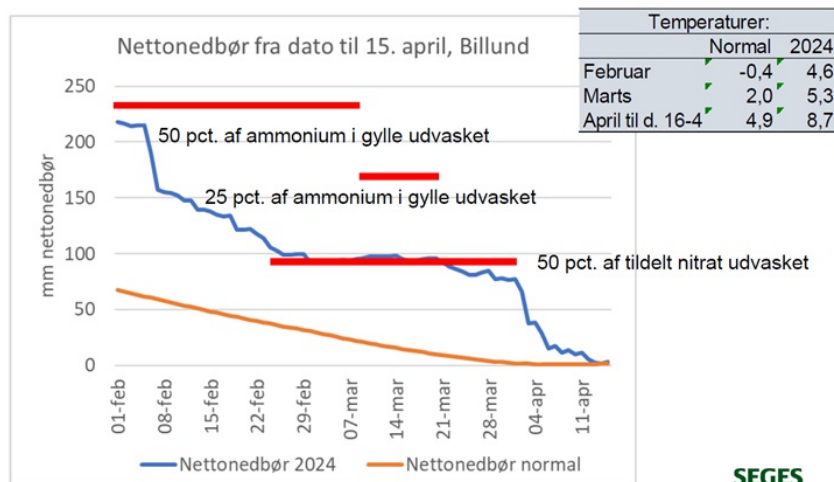
Tilbage i februar og frem til først i marts var forholdene til gylleudbringning ikke ideelle men dog mulige. Mange var da også nødt til at tage toppen af de sprængfyldte beholdere. Imidlertid var jordtemperaturen allerede i februar og gennem hele marts så høje (> 5°C), at den mikrobielle omdannelse af ammoniumkvælstof i gyllen til nitrat har været i gang. Gylle tilsat nitrifikationshæmmer med en virkningstid på 6-8 uger har dog væsentligt hæmmet omdannelsen og dermed begrænset udvaskningsrisikoen.

Nedenstående figur 2 viser en aktuel gylleanalyse af kvæggylle fra marts 2024, og figur 3 viser hvor meget af gyllens ammoniumindhold, der kan være forsvundet afhængig af udbringningstidspunktet; nedbørsdata er gældende for Billund. De estimerede udvaskninger gælder for gylle og handelsgødning ("50 pct. af tildelt nitrat udvasket") gælder for jord uden plantedække.

Analyse	Parameter	Resultat	U(%)
G2: G1 + Cu + Mg			
DR906	ISO 11732-2005 mod./Spektroskopi (FIA)		
	Total Nitrogen	3,67 kg/ton	11
DR907	ISO 11732-2005 mod./Spektroskopi (FIA)		
	Ammonium-nitrogen	2,19 kg/ton	6
DR914	EU 152/2009, mod./Gravimetrisk		
	Tørstof	6,7 %	
DR915	ISO 11885:2009-09 mod./ICP-OES		
	Fosfor (P)	0,66 kg/ton	20
DR916	ISO 11885:2009-09 mod./ICP-OES		
	Kalium (K)	2,99 kg/ton	20
#) DR923	ICP-OES		
	Magnesium (Mg)	574,60 g/ton	
#) DR927	ICP-OES		
	Kobber	59,40 g/ton	

<L.Q. / <LOQ :Under kvantifikationsgrænse	ND / N.D. :Ikke detekteret	< :Mindre end/under
<L.D. / <LOD :Under detektionsgrænse		> :Større end/over

Figur 2 Kemisk analyse af kvæggylle; ammoniumindholdet udgør 59,7 % af det totale kvælstofindhold, hvilket er helt normalt for kvæggylle.

Figur 3 Det potentielle tab af ammonium i udbragt gylle uden nitrifikationshæmmer på ubevokset jord er betinget af nedbørsoverskud og har været betydeligt i 2024. Den nederste markering "50 pct. af tildelt nitrat udvasket" gælder for handelsgødning (Kilde: Leif Knudsen, SEGES).

Figur 3 viser flg.:

- For gylle udbragt i perioden 1. februar til 8. marts vil (op til) 50 % af ammoniumindholdet være udvasket.
- For gylle udbragt i perioden 9.-20. marts vil (op til) 25 % af ammoniumindholdet være udvasket.
- For handelsgødning udbragt i perioden 24. februar til 1. april kan op til 50 % af den tildelte kvælstofmængde i nitrat være udvasket.
 - Gødningstype, NS 27-4: 50 % af kvælstofindholdet er nitrat.
 - Gødningstype, NS 26-14: 27 % af kvælstofindholdet er nitrat.
 - Gødningstype, NPK 21-3-10: 43,7 % af kvælstofindholdet er nitrat.

Beregningseksempel, kvælstoftab ved gylleudbringning primo marts

Nedenstående beregningseksempel viser et realistisk bud på, hvor megen kvælstof der kan være tabt ved udvaskning fra gylle udbragt i februar-marts måned. Tallene i beregningen er hentet fra gylleanalysen i figur 2. Hvorvidt det gør sig gældende hos dig, må du selv vurdere. Hvordan du evt. skal kompensere for tabet, dvs. om din gødningskvote og dine planlagte tildelinger i øvrigt giver mulighed for det, bør du selvfølgelig diskutere med din planterådgiver.

Tabel 2 Beregningseksempel, tab af ammoniumkvælstof ved gylleudbringning i februar-marts.

Dato for udbringning	Gyllemængde [tons/ha]	Tildelt ammoniumkvælstof [kg/ha]	Potentielt tabt ammoniumkvælstof [kg/ha]
5. februar	"Pr. 10"	21,9	11,0
	25	54,8	27,4
10. marts	"Pr. 10"	21,9	5,5
	35	76,7	19,2

REGLER OG TILSKUD

Kontroller din kvittering fra fællesskema

Af planterådgiver Peter Siebert

Vi er nu forbi den 26. april, som var fristen for rettidig indsendelse af EU-ansøgningerne. Dermed er vi nu i rettelsesperioden, som løber indtil den 21. maj. Har du rettelser til din oprindelige markplan og EU-ansøgning (Fællesskema) så tag kontakt til din planterådgiver snarest.

Det er muligt at tilrette markplanens afgrødekoder indtil ændringsfristen den 21. maj. Herefter er det som udgangspunkt kun muligt at tilrette afgrødekoder i en høring efter satellitkontrollen. Landbrugsstyrelsen kontrollerer alle arealer med satellitkontrol og vil sende høringsbreve ud til de ansøgere, hvor det ser ud til at afgrøden er en anden end den tilmeldte i fællesskemaet.

Derfor er det vigtigt, at markplanen er indmeldt korrekt i fællesskemaet inden den 21. maj.

Nedenfor er der kortfattet oplyst i hvilke tilfælde, du bør være tilmeldt de forskellige ordninger. Oversigten er kun et uddrag af tilfælde, hvor du formentligt skal være tilmeldt en af ordningerne og er derfor ikke fyldestgørende for alle mulighederne.

Tabel 3 Oversigt over tilfælde hvor de forskellige tilskudsmuligheder bør være ansøgt om tilskud til.

Område	Ordning	Hvad eller hvornår	Bemærkninger
Hektarstøtte	Grundbetaling	Alle støtteberettigede arealer	Ikke støtteberettigede arealer eller afgrødekoder (f.eks. juletræer)
Koblet støtte	Stivelseskartofler	Ved avl af stivelseskartofler	
	Slagtepræmie	Alle virksomheder med kvæg. (OBS. også bedrifter uden jord)	Minimum 5 præmieberettigede dyr
	Kopræmie	Alle virksomheder med malkekvæg eller ammekøer. (OBS. også bedrifter uden jord)	Minimum 20 køer
Bioordninger	Miljø- og klimavenligt græs	Alle græsmarker ældre end 2 år.	Ikke i Natura 2000 områder. Udlægsår med grønkorn tæller ikke som "græs".
	Variert planteproduktion	Ved afgrøder som roer, hestebønner, ærter og kartofler.	Afgrøden skal fylde mere end 5 % af markplanen.
	Biodiversitet og bæredygtighed	Ved mere end 4 % brak (ikke produktive arealer).	Ikke i Natura 2000 områder.
	Biodiversitet og bæredygtighed (tillæg til bestøverbrak)	Ved mere end 4 % brak og samtidig som bestøverbrak.	Ikke i Natura 2000 områder.
	Ekstensivering med slæt	Arealer med afgrødekode uden N-norm (ikke §3 arealer).	Kun ved overlap med særligt kortlag. Ikke harmoniareal. (ikke med på nedenstående eksempel på kvittering)
Målrettet regulering	Udbetaling af landdistriktsstøtte til målrettet kvælstofregulering.	Ansøgte frivillige målrettede efterafgrøder.	

I nedenstående figur kan du se et eksempel på en kvittering fra fællesskemaet 2024. Det er vigtigt, at du kontrollerer din egen kvittering og hurtigst muligt melder tilbage til din planterådgiver, hvis du mener, der mangler noget på kvitteringen. Hvis der skulle være opstået misforståelser eller fejl, er det i de fleste tilfælde muligt at tilrette inden den 21. maj med minimale eller ingen økonomiske konsekvenser.

Du har indberettet		ha eller ja/nej
Arealer, hvortil du søger grundbetaling	antal	ha
Grundbetalingsareal, hvortil du ikke søger grundbetaling	antal	ha
Arealer, hvortil du søger tilskud til stivelseskartofler	antal	ha
Er der indberettet mindst 35 pct. årlig rotation mellem afgrøder? ¹		Ja
Er der indberettet mindst 4 pct. ikke-produktive arealer på omdriftsarealer (GLM8)?		Ja
Du har ansøgt om slagtepræmieordningen		Ja
Du har ansøgt om ko-præmieordningen		Ja
Tilskud til miljø- og klimavenligt græs	antal	ha
Tilskud til varieret planteproduktion	antal	ha
Tilskud til biodiversitet og bæredygtighed	antal	ha
Tilskud til biodiversitet og bæredygtighed (tillæg til bestøverbrak)	antal	ha
Udbetaling af landdistriktsstøtte til målrettet kvælstofregulering, omregnet til ha målrettede efterafgrøder	antal	ha

Figur 4 Eksempel på kvittering for indsendelse af fællesskema 2024